

Daniel Kitabı — Dördüncü nömrə

Şaqul daşı

Jeff Pippenger

2023-11-27

Biz Daniel kitabında təmsil olunduğu kimi Levililər iyirmi altıdakı “yeddi vaxt” mövzusunda müraciət edirik. Bunu ona görə edirik ki, “yeddi vaxt”ın peyğəmbərlik xüsusiyyətlərindən biri onun inşaatçıların rədd etdikləri “büdrəmə daşı”nı təmsil etməsidir. Müqəddəs Yazılarda təmsil olunan büdrəmə daşını mən görünə bilən, lakin görünməyən bir həqiqət kimi tərif edirəm. Onu görənlər üçün o qiymətlidir, lakin onu görməyənlər üçün o, tək-cə büdrədikləri şey deyil, həm də onları toz halına salan daşdır.

Məsihi inşaatçıların rədd etdiyi daşı təqdim edərkən, künc daşının küncün “başı” olacağını bildirdi. Müqəddəs Yazılarda rədd edilmiş daş haqqında verilən xəbər həmişə onunla bağlıdır ki, Allah əvvəlki əhd xalqının yanından keçir, eyni zamanda isə əvvəllər Allahın xalqı olmamış bir xalqla əhdə daxil olur.

İsa onlara dedi: «Məgər siz Müqəddəs Yazılarda heç oxumamısınızmi: “Bənnaların rədd etdikləri daş guşənin baş daşı oldu; bu, Rəbbin işidir və gözlərimizdə heyvətamizdir?” Buna görə sizə deyirəm: Allahın Padşahlığı sizdən alınacaq və onun bəhrələrini verən bir xalqa veriləcəkdir. Kim bu daşın üzərinə düşərsə, parçalanacaq; amma bu daş kimin üzərinə düşərsə, onu toz halına salacaqdır». Matta 21:42–44.

Müqəddəs mələklərin William Milleri yönəltdiyi ilk “zaman peyğəmbərliyi” Levililər iyirmi altıncı fəsildəki “yeddi vaxt” idi. Laodikeya Adventizmi, Millerin xidməti vasitəsilə Rəbbin bir araya gətirdiyi təməl həqiqətləri, Millerin kəşflərindən elə birincisini rədd etməklə söküb-dağıtma prosesinə başladı. Əlbəttə, müqəddəs bir təmələ dair hər bir peyğəmbərlik təsviri “Daş” olan Məsihin təsviridir; buna görə də 1863-cü ildə “yeddi vaxt”ın rədd edilməsi tək-cə təməl həqiqətlərin rədd olunması prosesinin başlanğıcını göstərmir, həm də Məsihin rədd olunmasını təmsil edir. Məsihin rədd edilmiş daş barədəki şəhadətində olduğu kimi, Peter də təməl daşı ilə əlaqəli peyğəmbərliklərdən birinin nəhayət “küncün başı” olacağını bildirir.

Buna görə də Müqəddəs Yazıda belə deyilir: “Bax, Mən Sionda seçilmiş, qiymətli baş guşə daşını qoyuram; Ona iman edən xəcalətə düşməyəcəkdir.” Deməli, iman edən sizlər üçün O qiymətlidir; lakin itaətsiz olanlar üçün bənnaların rədd etdikləri daş elə guşənin başı olmuşdur, həm də büdrəmə daşı və təhqir qayası olmuşdur; bunlar Kəlamda büdrəyən, itaətsiz olanlardır; onlar buna da təyin edilmişdilər. Amma siz seçilmiş nəsil, padşahlıq kahinliyi, müqəddəs millət, Allaha məxsus bir xalqsınız ki, sizi qaranlıqdan Öz ecazkar nuruna çağıranın fəzilətlərini bəyan edəsiniz; siz ki, bir zamanlar xalq deyildiniz, amma indi Allahın xalqısınız; mərhəmət tapmamışdınız, amma indi mərhəmət tapmısınız. 1 Peter 2:6–8.

Adventizmin başlanğıcındakı təməl daşı, guşənin baş daşı olur. Yeşaya Məsih və Peterlə həmfikirdir, və Yeşaya təməl daşından, yerini yeni əhd xalqına verən bir əhd xalqını təmsil etmək

üçün istifadə edir. O, öz şəhadətində ölümlə əhd bağlamış və yalanı qəbul etmiş bir zümrəni təsvir edir. Onların qəbul etdikləri yalan, Paulun ölümlə əhd bağlayanların üzərinə güclü azğınlıq gətirən yalan kimi müəyyən etdiyi yalandır, çünki onlar həqiqətə olan məhəbbəti qəbul etmədilər.

Buna görə də Rəbbin sözünü eşidin, ey Yerusəlimdə olan bu xalqa başçılıq edən istehzaçı adamlar. Çünki siz demisiniz: “Biz ölümlə əhd bağlamışıq, ölümlər aləmi ilə razılığa gəlmişik; daşqın kimi gələn bəla keçib gedəndə bizə toxunmayacaq; çünki yalanı özümüzə sığınacaq etmişik, saxtılığın altında gizlənmişik.” Buna görə də Xudavənd Rəbb belə deyir: “Budur, Mən Sionda bünövrə üçün bir daş qoyuram, sınıanmış bir daş, qiymətli künc daşı, möhkəm bünövrə; iman edən tələsməyəcək. Hökmü də ölçü ipinə, salehliyi isə şaqula bağlayacağam; dolu yalan sığınacağını süpürüb aparacaq, sular gizləndiyiniz yeri basacaq. Ölüm ilə bağladığınız əhd pozulacaq, ölümlər aləmi ilə olan razılaşmanız davam etməyəcək; daşqın kimi gələn bəla keçib gedəndə siz onun altında tapdalanacaqsınız.” Yeşaya 28:14–18.

“Yeddi vaxt” yalanların altında gizlədilmişdir və Allah Özünün keçmiş əhd xalqının yanından keçib yüz qırx dörd minlə əhdə daxil olduqda, əvvəllər rədd edilmiş künc daşı küncün “başı” olmaq üçün yüksələcəkdir. Bu həqiqəti anlayanlar üçün o, qiymətlidir, anlamayanlar üçün isə küncün başı olan daş onları təkcə əzib sıdırmır, həm də məcazi mənada onların qəbir daşına çevrilir.

Daniel kitabının səkkizinci fəslinin on doqquzuncu ayəsində biz qəzəbin “sonunu” görürük; bu da qəzəbin “birinci sonu”nun da olmalı olduğunu müəyyən edir. Eramızdan əvvəl 677-ci ildən 22 oktyabr 1844-cü ilədək olan müddət, məbədin (və qoşunun) tapdalanacağı zaman dövrünü təmsil edir. Lakin papalıq Daniel kitabının on birinci fəslinin otuz altıncı ayəsinə görə qəzəb tamamlanana qədər uğur qazanmalı idi. Əgər səkkizinci fəslin qəzəbinin sonu bir zaman dövrünün sonunu təmsil edirsə, onda on birinci fəslin qəzəbinin sonu da bir zaman dövrünün sonunu təmsil edir. Müqəddəs Kitabın açıq şəkildə öyrətdiyi budur, baxmayaraq ki, bu həqiqət ölümə əhd bağlamış olanlar tərəfindən yalanlarla ört-basdır edilmişdir.

Hər iki qəzəbin sonu eyni bir zaman dövrünün sonunu təmsil edir, çünki hər ikisi də səpələnmə, əsirlik və köləliyin iki min beş yüz iyirmi illik eyni lənətinin yerinə yetməsi idi. Şimal padşahlığı ilk olaraq “yeddi vaxt”ın səpələnmə, əsirlik və köləliyinə məruz qaldı; belə ki, e.ə. 723-cü ildə Aşşur padşahı onları əsir apardı. Cənub padşahlığı isə eyni aqibətə e.ə. 677-ci ildə düçar oldu. Yeremya bu həqiqəti təsdiq edir.

İsrail pərən-pərən olmuş bir qoyundur; şirlər onu qovub dağıtmışdır: əvvəlcə Aşşur padşahı onu uddu; axırda isə Babil padşahı bu Navuxodonosor onun sümüklərini sıdırdı. Yeremya 50:17.

Yeremya mərhələli şəkildə irəliləyən bir hökmü göstərir. Assuriyalılar eramızdan əvvəl 723-cü ildə şimal səltənətini aradan götürürlər, sonra isə eramızdan əvvəl 677-ci ildə paytaxt şəhərləri olan Babilə Menaşşeni aparırlar. Daha sonra Navuxodonosor eramızdan əvvəl 606-cı ildə Yəhoyaqimi aparır və bununla da yetmiş illik əsarətin başlanğıcını qeyd edir. Sonra Navuxodonosor eramızdan əvvəl 586-cı ildə Sidqiyanı aparır və Yerusəlimi məhv edir.

Cənub padşahlığına xəbərdarlıq edilmişdi ki, əgər üsyanında davam etsə, şimal padşahlığının başına gələn eyni aqibətə düçar olacaq. Şimal padşahlığı üzərində icra olunmuş hökm cənub padşahlığı üzərinə də gətiriləcəkdi və həmin hökmün rəmzi Yəhuda üzərinə çəkilməli olan bir xətt idi. Yeşayanın şahidliyində bu sadəcə “xətt” idi, lakin aşağıdakı parçadan göründüyü kimi, “xətt” “Samariyanın xətti”dir.

Buna görə də İsrailin Rəbbi olan Allah belə deyir: Bax, Mən Yerusəlimin və Yəhudanın üzərinə elə bir bəla gətirirəm ki, bunu eşidən hər kəsin hər iki qulağı cingildəyəcək. Mən Samariyanın ölçü ipini və Axav evinin şaqulunu Yerusəlimin üzərinə çəkəcəyəm; və bir adam qabı silib onu tərsinə çevirərək necə təmizləyirsə, Mən də Yerusəlimi elə siləcəyəm. İrsimin qalığını tərk edəcəyəm və onları düşmənlərinin əlinə verəcəyəm; onlar bütün düşmənləri üçün qənimət və talan olacaqlar; çünki atalarının Misirdən çıxdığı gündən bu günə qədər gözlərimin önündə pis olanı etdilər və Məni qəzəbləndirdilər. 2 Padşahlar 21:12–15.

Elə indicə sitat gətirilən ayələrdə nəzərə alınmalı olan iki peyğəmbərlik ifadəsi vardır. Birincisi qulaqların cingildəməsi, digəri isə şaquldur. Bu ayələrdə Samariyanın ölçü xətti həm də Əhəb nəslinin şaqılı kimi təqdim olunur. Xətt və şaqul tikinti prosesində istifadə edilən mühakimə alətləridir. Ayələrdə göstərilir ki, Samariya və Əhəb nəslilə təmsil olunan şimal padşahlığına qarşı icra edilmiş eyni hökm Yəhuda və Yerusəlimin də üzərinə gətiriləcəkdi. Xəbərdarlıq irəli sürüləndə İsrailin şimal padşahlığı artıq işğal edilmiş, məğlub edilmiş, məhv edilmiş və köləliyə aparılmışdı. Allahın hökmü barədə xəbərdarlıq mesajı bu xəbərdarlığı eşidənlərin qulaqlarının cingildəməsinə səbəb olur. Həm şaqul, həm də qulaqların cingildəməsi Müqəddəs Yazılarda hər biri üç dəfə rast gəlinir. Hər bir halda onlar Allahın Öz xalqına qarşı qəzəbini təmsil edirlər.

Rəbb gəldi, durdu və əvvəlki vaxtlarda olduğu kimi çağırırdı: “Şamuel, Şamuel.” O zaman Şamuel cavab verdi: “Danış, çünki qulün eşidir.” Rəbb Şamuelə dedi: “Budur, Mən İsraildə elə bir iş görəcəyəm ki, onu eşidən hər kəsin hər iki qulağı cingildəyəcək. O gün Eliyə qarşı onun evi barəsində söylədiyim hər şeyi yerinə yetirəcəyəm; başlayanda onu sona da çatdıracağam.” 1 Şamuel 3:10–12.

Elinin evinin devrilməsi onu eşidən hər kəsin hər iki qulağını cingildəyəcək peyğəmbərlik idi. Şamuelin dövründə qulaqların cingildəməsi Eli evinin aradan keçib getməsinə simvolizə edir. Şamuelə verilmiş xəbərin yerinə yetməsi Eli evinin devrilməsi və Şamuelin peyğəmbər kimi bərqərar edilməsi idi. Şamuel, Peterin dediyi kimi, bir zamanlar Allahın xalqı olmayıb, amma indi olan bir xalqı təmsil edir; çünki Şamuel peyğəmbər kimi bərqərar ediləndə Eli evi məhv edildi. Yeremya da Qüdsün rəhbərliyinə qarşı qulaqları cingildədən bir hökm elan edir.

Və de: Ey Yəhuda padşahları və Yerusəlim sakinləri, Rəbbin sözünü eşidin; Ordular Rəbbi, İsrailin Allahı belə deyir: Budur, Mən bu məkanın üzərinə elə bir fəlakət gətirəcəyəm ki, bunu eşidən hər kəsin qulaqları cingildəyəcək. Yeremya 19:3.

Qulaqların cingildəməsinə dair bu üç istinadın hamısı ölümə əhd bağlamış və bundan sonra basqına məruz qalan, məğlub edilən, məhv olunan, səpələnən və əsarətə aparılan bir əhd xalqı ilə əlaqədardır. Qulaqların cingildəməsi Allahın qəzəbli hökmünün bir rəmzidir və həmin hökmün rəmzi Müqəddəs Yazılarda “şaqul” sözü ilə də üç dəfə ifadə olunmuşdur. Biz bunu artıq İkinci

Padşahlar və Yeşayada oxumuşuq, lakin Müqəddəs Yazılarda “şaqul” sözünə dair daha bir istinad da vardır və həmin istinadda “şaqul” sözü əvvəlki iki istinaddan fərqli bir ivrit sözündən tərcümə olunmuşdur.

Mənimlə danışan mələk yenidən gəldi və mənə yuxusundan oyadılan adam kimi oyatdı. Mənə dedi: “Nə görürsən?” Mən dedim: “Baxdım və budur, bütövlükdə qızıldan olan bir şamdan gördüm; onun başında bir kasa var idi, üzərində yeddi çırağı, başında olan yeddi çırağ üçün yeddi borusu vardı. Onun yanında iki zeytun ağacı vardı: biri kasanın sağ tərəfində, digəri isə sol tərəfində.” Mən cavab verib mənimlə danışan mələyə dedim: “Bunlar nədir, ağam?” Onda mənimlə danışan mələk cavab verib mənə dedi: “Bunların nə olduğunu bilmirsənmi?” Mən dedim: “Xeyr, ağam.” O zaman o, cavab verib mənə dedi: “Rəbbin Zerubbabilə kəlamı budur: “Nə qüvvə ilə, nə də güclə, ancaq Mənim Ruhumla”, — Ordular Rəbbi belə deyir. “Ey böyük dağ, sən kimsən? Zerubbabilin önündə düzənliyə çevriləcəksən; o da onun baş daşını hayqırıqlarla çıxaracaq və deyəcəklər: “Lütf, lütf onun üzərinə olsun!”” Sonra Rəbbin sözü mənə gəlib dedi: “Bu evin təməlini Zerubbabilin əlləri qoydu; onun əlləri onu tamamlayacaq da; və biləcəksən ki, Ordular Rəbbi mənə sizin yanınıza göndərib. Çünki kiçik başlanğıclar gününə kim həqarətlə baxıb? Axı onlar sevinəcəklər və o yeddiylə birlikdə Zerubbabilin əlində şaqulu görəcəklər; onlar bütün yer üzünü o yan-bu yana dolaşan Rəbbin gözləridir.” Sonra mən cavab verib ona dedim: “Şamdanın sağ tərəfində və sol tərəfində olan bu iki zeytun ağacı nədir?” Mən yenə cavab verib ona dedim: “Bu iki qızıl boru vasitəsilə özlərindən qızıl yağı axıdan bu iki zeytun budağı nədir?” O mənə cavab verib dedi: “Bunların nə olduğunu bilmirsənmi?” Mən dedim: “Xeyr, ağam.” O dedi: “Bunlar bütün yer üzünün Rəbbinin yanında duran iki məsh olunmuş şəxsdir.” Zəkəriyyə 4:1–14.

“Plumb” kimi tərcümə edilən söz İkinci Padşahlar və Yeşaya iyirmi səkkizdə “mishqâl”dır və “çəki” mənasını verir. Hər iki mətndə xəttə bir çəkinin (plumbun) əlavə olunacağı göstərilir. Çəki tərəzidə istifadə olunan şeydir və mühakiməni təmsil edir. Çəkili xətt mühakimə xəttidir. Samariyanın xətti “yeddi vaxt”, yaxud iki min beş yüz iyirmi il dövrü idi. Şimal padşahlığına tətbiq edilmiş həmin eyni zaman dövrü cənub padşahlığının da üzərinə qoyulacaqdı. Hər iki xəttin sonu Daniel kitabında ya son qəzəbin sonu, ya da birinci qəzəbin sonu kimi müəyyən edilir. Bu dövr Daniəldə Qüdsün və qoşunun bütpərəstlik və papalıq olmaqla iki viranəedici qüvvə tərəfindən tapdalanacağı dövr kimi təqdim olunur. Hər iki dövr onların müvafiq paytaxt şəhərləri basqına məruz qaldıqda, fəth edildikdə, dağıldıqda və sakinləri əsarətə aparıldıqda başlayacaqdı.

Lakin Zəkəriyyada “şaqul” sözü iki ivrit sözünün birləşməsindən əmələ gəlir. Birinci söz “eben”dir və “tikmək” mənasını verir; o, həmçinin “daş” deməkdir. Bu, “tikinti daşı” mənasını verir. Sonra bu söz “ayırmaq və ya bölmək” mənasını verən ivrit sözü “bediyl” ilə birləşdirilir. Zəkəriyyadakı “şaqul”, üzərində bina edilən və ayrılıqla bölünmə əmələ gətirən daşdır. Bu bölünmə iki sinif ibadət edənlər arasındadır: bir sinif daşı görəndə sevinir, onu öz guşəsinin baş daşı edir və onun üzərində bina edir; digəri isə onu görmür, rədd edir, ona bürəyir və nəhayət onun tərəfindən əzilir; o daş da sonra onların baş daşı və ya qəbir daşı olur. Bir sinif həyatla əhd bağlayır, o biri isə ölümlə əhd bağlayır.

Zəkəriyyanın tarixində qədim İsrail Yerusəlimi yenidən qurmaq və bərpa etmək üçün yenidən Babildən çıxmışdı. Zerubbabil vali təyin olundu və işə nəzarət etməli idi. O, işin əvvəlində təməl

daşını qoydu və işin sonunda baş daşı, yaxud son daşı yerinə qoydu. Zərubbabil “Babilin nəslindən olan” deməkdir. Bütün peyğəmbərliklər axır günləri müəyyən edir və Zərubbabilin adı təməl daşının qoyulduğu vaxt birinci mələyin xəbəri tarixinin rəmzidir; onun adı həmçinin baş daşının, yaxud son daşın yerinə qoyulduğu vaxt üçüncü mələyin xəbərinin də rəmzidir. Müqəddəs Ruhun tökülüşünün təzahürü istər birinci hərəkətdə, istərsə də ikinci hərəkətdə Zərubbabilin adı (Babilin nəslindən olan) ilə təmsil olunur, çünki bu, “Babilin nəslindən olan” son nəslin çıxmasını tələb edən xəbəri təmsil edir. Bu, birinci hərəkətdə baş vermiş Gecəyarısı Harayı xəbərini təmsil edir və Gur Harayın son hərəkətində baş vermək üzrədir.

İki zeytun ağacı, iki zeytun budağı və iki qızıl borunun yağı üçün boşaltdığı qabları təmsil edən iki məsh olunmuş şəxs:

“Bütün yer üzünün Rəbbinin yanında duran məsh olunmuşlar, vaxtilə örtücü keruv olaraq Şeytana verilmiş mövqeyə malikdirlər. Öz taxtını əhatə edən müqəddəs varlıqlar vasitəsilə Rəbb yer üzünün sakinləri ilə daimi əlaqə saxlayır. Qızıl yağ Allahın imanlıların çıraqlarını təmin etdiyi lütfü təmsil edir ki, onlar titrəyib sönməsinlər. Əgər bu müqəddəs yağ Allahın Ruhunun xəbərləri ilə göydən tökülməsəydi, şəhər qüvvələri insanlar üzərində tam hökmranlığa malik olardılar.

“Allah bizə göndərdiyi xəbərləri qəbul etmədiyimiz zaman hörmətdən salınır. Beləliklə, O’nun canlarımıza töküb qaranlıqda olanlara çatdırılmasını istədiyi qızıl yağı rədd etmiş oluruq. ‘Budur, bəy gəlir; onu qarşılamağa çıxın’ çağırışı gəldikdə, müqəddəs yağı qəbul etməmiş, ürəklərində Məsihin lütfünü bəsləməmiş olanlar, ağılsız bakirələr kimi, Rəblərini qarşılamağa hazır olmadıqlarını görəcəklər. Onlarda yağı əldə etmək gücü yoxdur və həyatları məhv olur. Lakin Allahın Müqəddəs Ruhu dilənildirsə, əgər Musa kimi, ‘Mənə izzətini göstər’ deyə yalvarsıqsa, Allahın məhəbbəti ürəklərimizə töküləcəkdir. Qızıl borular vasitəsilə qızıl yağ bizə çatdırılacaqdır. ‘Qüdrətlə yox, güclə yox, Mənim Ruhumla, — deyir Ordular Rəbbi.’ Salehlik Günəşinin parlaq şəfəqlərini qəbul etməklə, Allahın övladları dünyada işıqlar kimi parlayırlar.” Review and Herald, 20 iyul 1897.

Zəkəriyyə iki zeytun ağacının kim olduğunu dəfələrlə soruşmuşdu və bununla da iki şahidin müxtəlif rəmzlərinə diqqəti yönəltmişdi. Bacı Vayt iki zeytun ağacını Vəhy on birdəki iki şahid kimi müəyyən edir.

“İki şahid barəsində peyğəmbər daha sonra belə bəyan edir: ‘Bunlar yerin Allahının hüzurunda duran iki zeytun ağacı və iki şamdanıdır.’ Məzmurçu demişdir: ‘Sənin sözün ayaqlarıma çıraq, yoluma işə işıqdır.’ Vəhy 11:4; Məzmur 119:105. Bu iki şahid Əhdi-Ətiq və Əhdi-Cədid Müqəddəs Yazılarını təmsil edir.” Böyük Mübarizə, 267.

Zəkəriyyə bu iki şahidin kim olduğunu anlamaq istəmişdi. Fransız İnqilabında onlar Əhdi-Ətiq və Əhdi-Cədid idilər. Onlar dərinliksiz quyudan çıxan vəhşi heyvan tərəfindən küçədə öldürülən Musa və İlyas kimi təmsil olunurdular. Onlar 18 iyul 2020-ci ildə öldürülən Future for America xidmətini təmsil edirlər.

Fəslin əvvəlində, Zəkəriyyə oyadıldıqdan sonra, ölü quru sümüklər bir yerə toplandıqda, lakin hələ dirilməmişkən, Cəbrayıl soruşur: “Nə görürsən?” Zəkəriyyə gördüyünü təsvir edir, sonra isə

soruşur: “Bunlar nədir, ey ağam?” Cəbrayıl sualı sualla cavablandıraraq sualın mövzusunı vurğulayır. O, Zəkəriyyadan soruşur: “Bunların nə olduğunu bilmirsənmi?” Sonra Cəbrayıl cavab verir: “Rəbbin Zərubbabilə olan sözü budur; deyir: Qüdrətlə deyil, güclə deyil, Mənim Ruhumla, Ordular Rəbbi belə deyir.”

Rəbbin Zərubbabilə verdiyi söz belə idi: “Nə qüdrətlə, nə də güclə, ancaq Mənim Ruhumla. Ey böyük dağ, sən kimsən? Zərubbabilin önündə düzənliyə çevriləcəksən; o da onun baş daşını hayqırıqlarla çıxaracaq və belə deyəcək: Lütf, lütf ona!”

Vali Zerubbabel başlanğıc və son tarixdə yolu hazırlayan elçini təmsil edir; onun önündə dağ düzənliyə çevrilir. Yeşaya həmin elçinin xidmətini müəyyənləşdirir və deyir ki, o, “səhrada Allahımız üçün şose yolu düzəldəcək” və “hər dərənin” “ucaldılmasına” səbəb olacaq. O həmçinin “hər dağın və təpənin” “alçaldılmasına” səbəb olacaq, çünki vali Zerubbabelin önündə duran “böyük dağ” “düzənliyə çevriləcəkdir.”

Uilyam Millerin “yeddi dəfə” xəbəri ona Allah tərəfindən verilmişdi. Zerubbabil “yeddi dəfə”nin təməl daşını qoyan Uilyam Milleri təmsil edir; o, həmçinin “Ucadan səslənərək, fəryad edərək: Ona lütf, lütf olsun!” deyə “baş daşı çıxaracaq” əlləri də təmsil edir. “Lütf” sözünün ikiqat təkrarı Gecəyarısı Fəryadı xəbərini təmsil edir. “Ucadan səslənmək” üçüncü mələyin uca fəryadının təmsil etdiyi eyni xəbəri təmsil edir, “fəryad etmək” isə Gecəyarısı Fəryadını təmsil edir. Bütün bu keçid Gecəyarısı Fəryadı xəbəri haqqındadır. Bu, Vəhy on birin küçələrində ölüm yuxusunda olan, quru ölü sümüklər vadisindən keçən bakirələr haqqındadır. Bu, quru ölü sümüklərin dirilməsi haqqındadır və bu, müdrik bakirələrin görüb sevinmələrinə səbəb olan “şaqlı”un peyğəmbərlikdəki rolu haqqındadır.

Sonra Zəkəriyyə deyir: “üstəlik.” “Üstəlik” o deməkdir ki, ardınca gələn parça əvvəlki parçanın üzərinə qoyulur. Bu, “sətir üstünə sətir” olan peyğəmbərlik prinsipinə işarədir. Əvvəlki dialoq, Zəkəriyyə ilə təmsil olunan Allah xalqının gecəyarısı oyanışını müəyyənləşdirdi. Əvvəlki dialoq, son günlərdə Allah xalqının Vəhy on birinci fəsildəki iki şahidin kim olduğunu anlamaq arzusunı təkrar-təkrar vurğuladı. Əvvəlki dialoq, Zərubbabilin birinci hərəkətdəki işi, eləcə də son hərəkətdəki işi təmsil etdiyini müəyyənləşdirdi. O, Zərubbabilin “əllərinin” (insan qüvvəsini təmsil edən) təməl daşını və başdaşı qoymalı olduğunu müəyyənləşdirdi, lakin onun əllərinin işi yalnız Təsəlliverənin ilahi qüdrəti vasitəsilə yerinə yetirilmişdir və yerinə yetirilir.

Ardınca gələn və əvvəlki dialoqun üzərinə yerləşdirilməli olan dialoq göstərir ki, “Zərubbabilin əlləri” işi başa çatdırarkən, axır günlərdə Allahın xalqı, nur daşıyıcısı olan Cəbrailin Allahın xalqına “göndərildiyini” “Rəbbin” göndərdiyini “biləcəkdir”. Onlar İsa Məsihin Vəhyinə aid olaraq təmsil edilən ilk həqiqət olan səmavi rabitə prosesini tanıyacaqlar. Zərubbabilin xəbərini və işini rədd etmək, Cəbraildən gələn xəbəri rədd etmək deməkdir; Cəbrail isə onu Məsihdən almışdır, O da öz növbəsində onu Atadan almışdır.

Sonra ibadət edənlərin iki sinfi müəyyən edilir. Bir sinif “kiçik şeylər gününü xor görüb?” O biri sinif isə “Rəbbin bütün yer üzündə o yan-bu yana dolaşan gözləri olan o yeddi ilə birlikdə Zerubbabilin əlində şaquli xətti gördükləri zaman” “şad olacaq.” Kiçik şeylər gününü xor görənlər, “şaqlı xətt” ilə təmsil olunan William Millerin tarixi işini xor görürlər. Onlar, “şaqlı xətti”

Zerubbabilin əlində gördükləri zaman sevinənlərlə qarşı-qarşıya qoyulurlar. Zəkəriyyanın “şaquli xətti” bölünmə əmələ gətirən tikinti daşıdır. Bir sinif “şaquli xətti” xor görür, çünki onlar Zerubbabilin əlində olan “şaquli xəttin” “o yeddi” ilə birlikdə olduğunu görməkdən imtina edirlər. “Şaquli xətt” ilə birlikdə olan “yeddi” sözü, Levililər iyirmi altıda “yeddi dəfə” kimi tərcümə edilən eyni ibrani sözüdür.

Sonra Zəkəriyyə oyananda iki şahidin kim olduğunu bilmədiyi faktını təkrar edir. Buna görə də o, bir daha soruşur: “Bu iki zeytun ağacı nədir?” O, bunu yenidən təkrar edərək soruşur: “Bunlar nədir, o iki zeytun budağı ki, iki qızıl boru vasitəsilə özlərindən qızıl yağı boşaldırlar?” Cəbrayıl isə sualı bir daha vurğulayaraq Zəkəriyyənin sualına yenə bir sualla cavab verir: “Bunların nə olduğunu bilmirsənmi?” Zəkəriyyə buna belə cavab verir: “Xeyr.” O zaman Cəbrayıl deyir: “Bunlar bütün yer üzünün Rəbbinin hüsurunda duran iki məsh olunmuşlardır.”

Fəsil Qabrielin Zəkəriyyəni yuxusundan oyatması ilə başlayır. Buna görə də Zəkəriyyə gecə yarısı oyadılan bakirələri təmsil edir; o bakirələr oyadıldıqda isə, Vəhy kitabının on birinci fəslindəki iki şahidin nəyi təmsil etdiyini anlamaq üçün onların üzərində son dərəcə ağır bir yük olduğu göstərilir. Müqəddəs Kitabın bütün kitabları Vəhy kitabında bir araya gəlir və orada yekunlaşır. Bütün peyğəmbərlər bir-biri ilə həmfikirdir, çünki Allah qarışıqlığın müəllifi deyildir. Bütün peyğəmbərlər yaşadıkları günlərdən daha çox axır günlər haqqında danışirlər.

Cəbrayıl Məbədin tikintisi işini Zərubbabilin başlayıb başa çatdıracağını göstərməklə Alfa və Omeqa prinsipini tətbiq edir. Onun işi başlanğıcda təməl daşını, sonunda isə baş daşını qoymaq kimi təqdim olunur. Zərubbabil Milleritlər hərəkətini və Future for America hərəkətini təmsil edir.

Cəbrayılın Zəkəriyyəyə təqdim etdiyi budur ki, Gecəyarısı Hayqırtısı işi, istər birinci mələyin hərəkətində, istərsə də üçüncü mələyin hərəkətində olsun, Müqəddəs Ruhun qüdrəti ilə yerinə yetirilir.

Onlar küçədə ölü halda yatdıqları müddətdə dünya onların cəsədləri üzərində sevindi; lakin onlar ayağa qalxdıqda, dünya artıq qorxdu, onlar isə sevindilər. Onlar ona görə sevinirlər ki, Zərubbabilin əlində o “yeddi dəfə”nin şaqulunu görürlər. Şaqul, üzərində bina edilən daşdır; o, müdrikləri ağılsızlardan ayırır.

Zəkəriyyə “yeddi” demir, “o yeddi” deyir. Onlar həm iki min beş yüz iyirmi illik səpələnməni görürlər. “Yeddi” kimi tərcümə edilən söz Levililər iyirmi altıda “yeddi dəfə” kimi tərcümə edilən sözlə eynidir və İsrailin həm şimal, həm də cənub padşahlıqlarının üzərinə gətirilmiş köləlik “lənətini” təmsil edir. Daniel kitabı “o yeddi”ni ilk və son qəzəb kimi müəyyən edir.

William Miller tərəfindən qoyulan təməl daşı “yeddi vaxt” idi, üçüncü mələyin hərəkəti tərəfindən qoyulan baş daşı da “yeddi vaxt”dır. Axır günlərin Gecəyarısı Hayqırtısının oyanışında “o yeddisini” gördükləri zaman sevinənlər, qiymətli ilə rəzilin bölünməsinə və ayrılmasına şahid olacaqlar. Qiymətlilər tam birliyə gəldikcə sevinəcək, rəzillər isə iki qızıl boru vasitəsilə axmaqda olan yağın özlərində olmadığını çox gec anlayacaqlar. Bir sinif üçün sevincə səbəb olan həqiqət, görməyə hazır olanların hamısı üçün görünə bilən olsa da, o biri sinif üçün büdrəmə daşı olacaqdır.

Necə ki “yeddi vaxt” 1856-cı ildə, Filadelfiya Adventizmi Laodikiya Adventizminə keçdiyi zaman başlanğıcda bir sınağa çevrildi, eləcə də “yeddi vaxt” bu dəfə sonluqda yenidən bir sınaqdır; məhz Laodikiya Adventizminin Filadelfiya Adventizminə keçirildiyi nöqtədə. Başlanğıcdakı sınaq 1863-cü ildə “yeddi vaxt”ın Müqəddəs Kitaba əsaslanan təliminin rədd edilməsi ilə uduzuldu. 2023-cü ildə sonluqdakı sınaqda uğursuz olanlar, bunu Levililər iyirmi altıda “yeddi vaxt”ın göstərdiyi çarənin tələb etdiyi təcrübəni rədd etdikləri üçün edəcəklər.

Daniel kitabının ilk altı fəslinin peyğəmbərlik ismarıcını nəzərdən keçirməyə başlamazdan əvvəl, Daniel kitabının “yeddi vaxt”ı tam şəkildə təsdiq etdiyini müəyyənləşdirmək vacib idi; çünki dördüncü və beşinci fəsillər “yeddi vaxt” haqqındadır və onlar Vəhy kitabının on üçüncü fəslindəki yer heyvanının iki buynuzunun başlanğıcını və sonunu müəyyən edir.

Növbəti məqalədə həmin ilk altı fəsil üzərindəki mülahizəmizə başlayacağıq.

“Danielin Allahdan aldığı nur xüsusilə bu son günlər üçün verilmişdi. Onun Ulay və Hiddekel sahillərində, Şınarın böyük çayları yanında gördüyü görüntülər indi yerinə yetməkdədir və əvvəlcədən bildirilmiş bütün hadisələr tezliklə baş verəcəkdir.

“Danielin peyğəmbərlikləri verildiyi zaman yəhudi xalqının vəziyyətini nəzərə alın.

“Gəlin Müqəddəs Kitabın öyrənilməsinə daha çox vaxt ayıraq. Biz Kəlamı gərək olduğu kimi anlamırıq. Vəhy kitabı, özündə ehtiva etdiyi təlimatı anlamağımız üçün bizə verilmiş bir tapşırıqla açılır. Allah bəyan edir: ‘Bu peyğəmbərliyin sözlərini oxuyan, eşidən və orada yazılanları yerinə yetirən nə bəxtiyardır; çünki vaxt yaxındır.’ Biz bir xalq olaraq bu kitabın bizim üçün nə mənə daşdığını anladığımız zaman, aramızda böyük bir dirçəliş görünəcək. Onu araşdırıb öyrənməyimiz barədə bizə verilmiş tapşırığa baxmayaraq, onun öyrətdiyi dərsləri tam şəkildə anlamırıq.”

“Keçmişdə müəllimlər Daniel və Vəhy kitablarını möhürlənmiş kitablar elan etmişlər və xalq onlardan üz döndərmişdir. Bir çoxlarını onu qaldırmaqdan saxlayan zahiri sirr pərdəsini Allah Öz kəlamının bu hissələrinin üzərindən çəkib götürmüşdür. Elə ‘Vəhy’ adının özü onun möhürlənmiş kitab olması barədə deyilən fikri təkzib edir. ‘Vəhy’ o deməkdir ki, mühüm bir şey aşkar edilir. Bu kitabın həqiqətləri bu son günlərdə yaşayanlara ünvanlanmışdır. Biz müqəddəs şeylərin müqəddəs məkanında pərdə qaldırılmış halda dayanırıq. Biz kənarda dayanmamalıyıq. Biz daxil olmalıyıq, lakin laqeyd, ehtiramsız düşüncələrlə deyil, tələsik addımlarla deyil, hörmət və ilahi qorxu ilə. Biz Vəhy kitabının peyğəmbərliklərinin yerinə yetəcəyi vaxta yaxınlaşırıq.” Testimonies to Ministers, 113.